

Erilaisuus kukkimaan

Kaupunkiestetiikan tutkija uskoo, että tulevaisuudessa yhdenmukaisuuden sijaan kaupunkien monimuotoisuus lisääntyy.

TEKSTI MARJO TIIRIKKA KUVITUS MARJA TIKKA

Kaupunkiestetiikka yhdistetään helposti visuaalisuuteen, mutta se on paljon muutakin. Filosofian tohtori ja estetiikan tutkija **Sanna Lehtinen** käyttää kaupunkiestetiikan jäsentelyyn apuna makro- ja mikrotasoa.

”Makrotaso käsittää ehkä kaupunkiestetiikan kaikkein ilmeisimmän puolen eli visuaalisuuden. Siihen liittyy kaupunkikuva eli kaupungin ominaispiirteet, monumentit ja arkkitehtuurityylit.”

Keskeisempi ja moniaistisempi mikrotaso puolestaan kertoo arkikokemuksesta eli siitä, mitkä asiat nousevat esiin, kun kaupungissa asutaan, työskennellään ja vietetään aikaa.

”Jaottelu on tärkeä tehdä, jotta emme jäisi pohtimaan vain sitä, miltä joku näyttää. Puhumalla kaupunkiestetiikasta monipuolisesti pääsemme perille, miten eri-ikäiset viihtyisivät kaupungeissa entistä paremmin.”

Kaupunkisuunnittelua on tähän asti tehty Lehtisen mielestä varsin konservatiivisesti, mutta suunta on muuttumassa. Lehtinen kertoo edustavansa sukupolvea, jolle monimuotoisuus on jo arvo itsessään. Siihen kuuluvat myös historialliset kerrostumat.

”Oma esteettinen kaupunki-ihanteeni kiteytyy monimuotoisuuteen eikä siihen, että alueita pyritään yhdenmukaistamaan. Monimuotoisuus luo toimivia ja kiinnostavia ympäristöjä, joista jokainen voi valita sen itselle mieluisimman ja sopivimman.”

Tulevaisuuden suunnittelulta Lehtinen toivoo laadukkaan suunnittelun lisäksi asukkaiden toiveiden kuuntelemista.

”Asuinalueita ei pitäisi suunnitella valmiiksi, vaan tilaa pitää jättää myös asukkaiden omalle toiminnalle. Toivon, että asukkaita osallistetaan jatkossa enemmän yhdessä pohtimaan sitä, mikä luo laadukasta ympäristöä eri ikäryhmille.”

Esteettisiä yhteisöjä

Digitalisaation ja internetin kautta on syntynyt esteettisiä yhteisöjä. Nuoremmat sukupolvet ovat kiinnostuneita betonibrutalismista ja 1960–1970-lukujen arkkitehtuurista, vaikka tuon aikakauden taloja ollaan purkamassa.

Esteettisten yhteisöjen syntyisestä esimerkiksi käy vaikka Helsinkiin vuosina 1973–1986 noussut betoninen Merihaka. Iso osa ei muuttaisi sinne missään tapauksessa. Yhä enemmän on kuitenkin niitä, joiden elämäntyyliä alueen kokonaisestetiikka tukee.

”Olemme menossa yhtenäiskulttuurista siihen, että ihmiset haluavat asua erilaisilla alueilla. Jos on varaa valita, pyrimme muuttamaan alueille, jotka tukevat omia esteettisiä ihanteitamme ja mieltymyksiämme.”

Lahdessa suunnitellaan joustavasti

Kaupunkisuunnittelun pitäisi olla notkeaa. Hyvänä esimerkkinä tällaisesta Lehtinen mainitsee Lahden, jossa kaupunki suunnitellaan jo nyt tulevaisuuteen luotaavasti. Lehtinen

SANNA LEHTINEN

Kaupunkiestetiikan tutkija, joka työskentelee Helsingin yliopiston kestävyystieteen instituutti HELSUSissa.

HELSINGIN YLIOPISTO

näkee Lahdessa esteettistä diversiteettiä, jossa on uutta ja vanhaa sulavasti rinnakkain.

”Ydinkeskustaan on luotu hyvät edellytykset kestäväan liikkumiseen eli kävelyyn, pyöräteihin ja joukkoliikenteeseen. Tämä parantaa kaupunkiasumisen laatua pitkällä aikavälillä ja vetoaa myös nuoriin ja lapsiperheisiin.”

Lahdessa asukkaita on osallistettu. Esimerkiksi Aalto-yliopiston kanssa toteutetussa kyselyssä pyydettiin pyöräilijöitä merkkamaan karttaan reittinsä esteettisesti positiivisina ja negatiivisina pidetyt kohdat. Ongelmakohdat tulivat selkeästi esiin ja näin alueita päästiin kehittämään korttelitasolla.

”Jos on varaa valita, pyrimme muuttamaan alueille, jotka tukevat omia esteettisiä ihanteitamme ja mieltymyksiämme.”

Kotka ja Lappeenranta vihertävät
Estetiikka paljastaa aina jotain myös tärkeinä pidetyistä arvoista. Ympäristöarvot nousevat selkeästi esiin. Sanna Lehtinen ihastui työmatkallaan Kotkaan, jossa on keskitytty erityisesti puistoihin ja puutarhoihin.

”Välillä sorrumme ajattelemaan, ettei viheralueisiin kannata satsata pitkän talven ja muutenkin lähellä olevan luonnon takia. Viheralueet lisäävät tutkitusti viihtyisyyden lisäksi hyvinvointia. Siksi nekin ovat tärkeitä.”

Tutkija arveleekin, että olemme siirtymässä kaupunkimaisemasta villimpään kaupunkiympäristöön. Viihtyvyyden lisäämiseksi asukkaat saattavat jo nyt istuttaa kukkia kaupungin joutomaille, liikenteenjakajiin ja muille julkisille paikoille taistellakseen harmautta ja kaupunkiluonnon yksipuolisuutta vastaan.

Nurmikenttiä on pitkään pidetty merkinä siisteydestä ja hyvästä hoitamisesta, mutta esteettinen ihanne on muuttumassa. Esimerkiksi Lappeenrannassa kaupungin nurmialueiden muuttaminen niityiksi on tuonut säästöä hoitokuluihin. Samalla parannetaan biodiversiteettiä eli tuetaan ekologista monimuotoisuutta.

”Niityt ovat tulossa ihanteeksi, koska tutkimustiedon mukaan se on ympäristön kannalta parempi vaihtoehto. Ehkä niityistä voisi kesällä huolehtia lampaat”, Lehtinen heittää. ▲

